
Internasjonalt utsyn for øyelegene

AKTUELT I FORENINGEN

ELLEN JUUL ANDERSEN

ellen.juul.andersen@legeforeningen.no

Samfunnspolitisk avdeling

Utfordringer og muligheter i øyefaget var overskriften da Norsk oftalmologisk forening arrangerte Nordisk oftalmologisk kongress i Oslo i august.

INSPIRERENDE: Å tilrettelegge for godt faglig samarbeid er svært viktig, mener Bente Haugom. Foto: Ellen Juul Andersen

– For vår forening var dette et inspirerende løft. Både norske og internasjonale kolleger foreleste, og det ble et svært godt faglig program, sier Bente Haugom, foreningens leder.

Foredragene dekket et vidt spekter: fra stamcelleterapi til kvalitetsregistre, om forskning i privat praksis og et svært viktig foredrag om øye- og hodeskader ved barnemishandling. Det var interessante foredrag om synsproblemer ved

systemisk sykdom, nye innspill på refraktiv kirurgi og intraokulære tumores. Internasjonale foredragsholdere foreleste om diabetes retinopati i Kenya og i England. Jan Askvik fortalte hvordan det er å arbeide som øyelege på Grønland og i Moldova.

– Å møte øyeleger fra de andre nordiske landene og diskutere praksis, for eksempel når det gjelder intra-vitreale injeksjoner som behandler aldersrelatert makuladegenerasjon, gir oss en unik mulighet til å lære, formidle og eventuelt revurdere egen praksis, sier hun.

Kongressen hadde et svært ambisiøst program for unge øyeleger med blant annet forelesninger og laboratoriesesjoner innen katarakt, mystiske øyebevegelser, ytre øye-kirurgi, skader og glaukom.

– Det var helt nødvendig å ha et program som interesserer yngre leger, sier Haugom.

I tillegg var en av dagene skreddersydd for sykepleiere, optikere og teknisk personell fra øyeavdelinger og private øyeklinikker.

Kloke valg

«Kloke valg, foretar vi ikke det allerede?» var tema på en sesjon der deltakere fra alle de fem nordiske landene deltok. Bente Kristin Johansen fra Legeforeningen innledet og formidlet viktigheten av å gjøre kloke valg. Det passet godt da Anja Tuulonen i sin Keynote-forelesning fortalte at hun allerede i flere år hadde etterlyst et «Kloke valg»-initiativ i øyemiljøet.

Nasjonale retningslinjer

En av de viktigste oppgavene i øyefaget er å få til gode, standardiserte pasientforløp. Foreningen er opptatt av å utnytte ressursene best mulig. En måte å effektivisere på kan være å redusere antallet kontroller etter standard kataraktoperasjoner.

– Vi mener kvaliteten opprettholdes ved at pasientene informeres godt. Også kontrollrutiner før og etter kirurgiske inngrep kan effektiviseres ved at hjelpepersonellet tar mer del i dette enn de gjør i dag. Ved noen tilstander, for eksempel tørre og/eller irriterte øyne, kan pasientene starte behandling med tårevæske, gel eller øyesalve før de henvises til oss. Dersom dette ikke gir bedring, henvises de til øyelege, sier Haugom.

Å utarbeide mal eller enhetlig henvisning til øyelege både nasjonalt og regionalt kan også heve kvaliteten.

– I en studie i 2016 fant vi at det i ca. 20 prosent av tilfellene er for lite informasjon i henvisningene til å prioritere pasientene hensiktsmessig. Årsaken til henvisning fra optikere er i 17 prosent av tilfellene tilfeldige funn uten symptomer. Det er klart at de økte mulighetene til å fotografere netthinnen også bidrar til en økt pasientstrøm til oss, sier hun.

Ønsker endrede henvisningsrutiner

I dag er det mulig med direkte henvisning fra fastleger og optikere til sykehusavdelinger.

– Denne ordningen binder opp kapasitet ved sykehusene som vi mener skulle vært brukt til høyspesialisert øyehelse, sier Haugom.

Foreningen mener derfor ordningen bør avvikles. Øyeavdelingene skal være tredje instans og avtalespesialistene bør selekttere pasientene før de ev. henvises videre til sykehus. De ser likevel at det kan være hensiktsmessig at enkelte sykehus kan tillate direkte henvisning av spesielle pasientgrupper.

Haugom påpeker i tillegg at sykehusene må ha et tilstrekkelig omfang av kataraktoperasjoner. Med flere eldre i befolkningen, vil behovet for grå stær-operasjoner øke.

– Det er viktig med mengdetrening for å opprettholde spisskompetanse, og for å utdanne nye kirurger, må det være et tilstrekkelig antall operasjonspasienter på sykehusene, sier hun.

Økt skjermbruk kan påvirke øyehelsen

Haugom tror at økt bruk av nettbrett og mobil kan påvirke øyehelsen.

– Vi ser en økende grad av nærsynthet internasjonalt, men det trengs likevel trolig mer forskning for å vite sikkert, og det kan være flere faktorer involvert enn langvarig stirring på PC-skjerm og mobil. Nærarbeid i timevis med «gaming» og YouTube er jo en aktivitet blant barn og unge som vi omtrent ikke har hatt tidligere, og her kommer det stadig nye studier, sier hun.

Publisert: 1. oktober 2018. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 7. februar 2026.